

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Katsaus ajankohtaisiin ilmastoasioihin

Kuntajohtajat

3.9.2025

Ilmastopolitiikan peruskivet lausunnoilla

Kansallinen energia- ja ilmastostrategia (EIS)

- Perustuu ilmastolakiin ja hallitusohjelmaan, hyväksytään vaalikausittain, vuodesta 2001. Rinnalla VN selonteko teollisuuspolitiikasta ja toimialojen tiekartat.
- Kattaa **koko energiajärjestelmän ja kaikki sektorit** (päästökauppa, taakanjako, maankäyttö, hiilinielut).
- Linjaa investointeja, teknologioita ja pitkän aikavälin ratkaisuja (energiainfra, vety, ydinvoima, huoltovarmuus).
- Seuranta ja vaikutusarviot liittyvät laajasti talouteen, teollisuuteen ja huoltovarmuuteen.
- Vastuuministeriönä TEM

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU3)

- Perustuu ilmastolakiin ja HO, hyväksytään kerran vaalikaudessa, 3. suunnitelma
- Tavoitteena **taakanjakosektorin** (liikenne, maatalous, jätehuolto, erillislämmitys ym.) päästövähennykset sekä poikkisektoraaliset toimet.
- Konkreettisempi arjen päästöihin liittyvissä keskipitkän aikavälin toimissa (liikenne, maatalous, jne.).
- Toimeenpanon tiivis seuranta: vuosiraportointi eduskunnalle (Ilmastovuosikertomus)
- Vastuuministeriönä YM

Lausunto kansallisen energia- ja ilmastostrategian luonnoksesta

Uudenmaan liiton näkemykset energia- ja ilmastostrategialuonnoksesta

Tavoitteet: Strategian toimet riittävät vain niukasti kansallisten ja EU-velvoitteiden täyttämiseen, nojaa joustomekanismeihin. Haasteet tunnistettu, pullonkauloina maankäyttösektori ja hiilinielut.

Sektorikohtaiset nostot:

- **Energiainfrastrukturi, sähköistyminen, energiamarkkinat:**
  - tunnistettu hyvin, mutta pullonkaulat ratkaisematta, uhkaavat investointeja. (esim. siirtolinjojen maankäyttö ja luvitus, Kilpilahti, datakeskukset)
  - datakeskusten optimaalinen sijoittaminen hukkalämmön hyödyntämiseksi, sähkön riittävyys pohjoismaisessa sähköverkossa
- **Uusiutuvat & vety:**
  - investointien houkuttelevuus tärkeää; vetytalouden kehitys edellyttää vakaata regulaatiota ja osaamista.
  - Tuulivoiman etäisyysvaatimukset hidastavat investointeja.
  - Uusiutuvien sijoittamisella ei tule heikentää luonnon monimuotoisuutta tai hiilinieluja ja –varastoja tai vähentää metsäpinta-alaa
- **Energiatehokkuus:** jää sivuosaan, tulisi olla strateginen painopiste.
- **Energiaturvallisuus:** Nato-yhteensopivuus ja varautuminen esillä strategiassa, mutta varastoinnin ja kysyntäjouston konkretia vähäinen.

Uudenmaan liiton näkemykset energia- ja ilmastostrategialuonnoksesta

- **Ydinvoima ja pienydinvoima:**
  - Potentiaalia, mutta luvitus, sijoittuminen, ympäristövaikutukset ja paikallinen hyväksyttävyys ratkaisevia.
- **Hiilinielut:**
  - kriittinen pullonkaula, merkittävin este tavoitteiden saavuttamiselle.
  - Strategia ei puutu hakkuiden määrään, heikentää metsien ja maaperän hiilitaseen kehitystä, myös avohakkuut heikentävät tutkimusten mukaan maaperän hiilivarastoja vuosikymmeniksi.
  - Hakkuukiertojen pidentäminen, hakkuiden vähentäminen ja monimuotoisemmat metsänhoitomenetelmät sekä metsäpinta-alan laajentamistuki tärkeitä pitkällä aikavälillä, mutta eivät ratkaise lyhyen aikavälin ongelmaa.
  - Tekniset nielut hitaita ja epävarmoja, vaikuttaa pitkällä aikavälillä.
- **Alueiden rooli:** maakuntien ja kuntien asema puhtaan siirtymän toteuttajina heikosti huomioitu, rooli toimeenpanossa jää epäselväksi ja ilman resursseja.
- **Muut havainnot:**
  - TKI-puolella vahvaa osaamista Suomessa, kytkös strategiaan liian ohut, voisi hyödyntää tehokkaammin
  - Kriittisten mineraalien rooli energiajärjestelmän uudistamisessa sisältää riskejä
  - Kiertotalous ja osaamistarpeet jäävät strategiassa vähälle.

Lausunto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU3) luonnoksesta

Uudenmaan liiton näkemykset keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU 2025–2030)

- **Tavoitteet:**

- KAISU3 on varovainen, toimet täyttävät kansallisen ilmastotyön tavoitteet ja EU-velvoitteet vain niukasti ja jättää keskeisiä sektoreita katveeseen.
- Huom! Mikäli LULUCF- sektorin vajetta ei saada katettua, siirtyy vaje katettavaksi taakanjakosektorilla. Tavoitteet edellyttää CCUS-toimia (tekniset nielut ja hiilen varastointi)
- Ei tue riittävästi Uudenmaan hiilineutraaliustavoitetta 2030.

- **Liikenne:**

- Jakeluvelvoite ja verotuet vääristävät suuntaa: hallitusohjelman muutokset (jakeluvelvoitteen kevennys ja polttoaineveron alennukset) lisäävät päästöjä enemmän kuin esitetyt lisätoimet vähentävät (4,4 Mt CO₂-ekv > lisätoimet 0,95 Mt); tukieurot kohdentuvat fossiilisiin eivätkä vähäpäästöisiin vaihtoehtoihin.
- Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn rahoitus riittämätöntä: tukitasoa nostettava erityisesti Uudenmaan näkökulmasta, matkaketjujen ja maksujärjestelmien kehittäminen tärkeää liikkumisen päästöjen vähentämiseksi.
- Raskaan liikenteen ja logistiikan ratkaisut: lataus- ja tankkausinfran sekä kalustotukien vahvistaminen välttämätöntä, jotta alueen elinkeinoelämä ja logistiikka voivat siirtyä vähäpäästöisiin käyttövoimiin kustannustehokkaasti.

- **Hiilinielut:**

- Nielujen vahvistaminen tärkeää, Uudellamaalla nettonielu lähes nolla ja tekniset hiilinielut liian hitaita 2030 tavoitteeseen nähden, kansallisia toimia tarvitaan.

Uudenmaan liiton näkemykset keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU 2025–2030)

- **Maatalous:**
  - päästöt eivät ole laskeneet, jo sovittujen toimien toimeenpano ja rahoitus kesken.
  - Tarve panostaa ravitsemussuositusten mukaisen kasvispainotteisuuden tukemiseen.
- **Kiertotalous**
  - Rooli jäänyt vähäiseksi, vaikka päästö- ja resurssien säästöpotentiali tunnistettu merkittäväksi kiertotalouden green deal-prosessissa.
- **Kulutuksen päästöt**
  - Muodostaa merkittävän osan Suomen kokonaispäästöistä, on tunnistettava keinoja ohjata kulutusta: esim. kierto- ja jakamistalouden tuki ja maankäyttökysymykset (yhteiskäyttöautot, yhteiskäyttöpalveluiden mahdollistaminen), kierrätettyjen tuotteiden kaksoisverotuksen poisto ja korjauspalveluiden alv:n alentaminen, väärentävän kilpailun estäminen (esim tullaus EU:n ulkopuolelta tulevalle tavaralle) ja julkiset kestävät hankinnat.
- **Rakentamisen päästöt**
  - Rakennussektorin päästöt merkittäviä, mutta jäävät KAISUn ulkopuolelle.
- **Alueiden rooli:** Alueiden käytännön rooli ilmastotyön edistäjinä ja toteuttajina jää aliarvostetuksi, tulisi tunnistaa vahvemmin, tarvitaan kaikkien hallinnon tasojen yhteistyötä. Perustehtävien lisäksi vaikuttamismahdollisuuksia alueellisen yhteistyön fasilitoijina ja verkoston rakentajina. Ei tarjoa riittävää tukea myöskään kuntien ilmastotyöhön.
- **Resurssit:** ilmastotyön jatkuvuus edellyttää pitkäjänteistä rahoitusta ja rahoitusinstrumentteja tarvitaan myös alueelliseen ja kuntien ilmastotyöhön.

Uudenmaan kiertotalouden Green Deal- sitoumuksen toimeenpano

Kiertotaloutta ohjaavat raamit

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Säätely

- Circular Economy Action Plan
- Circular Economy act (2026)
  - Kilpailukykyisemmät markkinat kierrätysmateriaaleille
  - "End of waste" -kriteerien yhtenäistäminen
  - Elektroniikkajätelain-säädännön uudistus

Politiikka-ohjelmat

- Circular Cities and Regions Initiative
- Clean Industrial Deal
- Muovistrategia

Rahoitus

- EU-taksonomia
  - Horisontti
  - Euroopan investointipankki

EU-TASO

Lainsäädäntö

- Jätelain valmistelu kiertotalouslaiksi
- Uusi rakentamislaki (voimaan 1.1.2025)

Strategia

- Kiertotalouden strateginen ohjelma (Uusi suunta)

Politiikka-ohjelmat

- Kiertotalouden green deal
- Circular Design – kehityspolku

Uusimaa ja Pirkanmaa
CCRI-pilottialueina

PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION

Uudenmaan liiton green deal –sitoumus (6/2025)

Sitoudumme tukemaan kiertotaloussiirtymää erityisesti rakennetun ympäristön ja uudistavan ruokajärjestelmän osa-alueilla.

Kehitämme ylikunnallista yhteistyötä, vauhditamme hankkeita ja yrityskumppanuuksia sekä edistämme rahoitusta, innovaatioita ja kansainvälistä verkostoitumista.

Tavoitteet vuoteen 2035 mennessä:

- Alueen kunnat ja muut kiertotaloustoimijat laativat omat sitoumuksensa.
- Tuemme ruokajärjestelmän innovaatioiden kasvua sekä minimoimme syntyvän ruokahävikin ja elintarvikejätteen määrän Uudenmaan kunnissa.
- Vahvistamme rakennusosien uudelleenkäyttöä
- Tehostamme rakennusalueiden massojen uudelleenkäyttöä ja massojen hyödyntämistä tavoitteena nostaa niiden hyötykäyttöastetta nykyisestä noin 20:stä 50:een prosenttiin.

Toteutuskeinoja mm.:

- Toimimme alueellisena kotipesänä, joka tukee Uudenmaan kuntia ja muita toimijoita kiertotaloussiirtymässä.
- Tuemme ruokajärjestelmän innovaatioiden kehittämistä kohdentamalla rahoitusta kehityshankkeisiin sekä kannustamalla kuntia avaamaan kaupunkitilaa ruokajärjestelmätoimijoiden kokeilukäyttöön.
- Käynnistämme alueellisen massakoordinaation yhteistyöfoorumin tiedon kokoamiseksi ja maamassojen hallinnan työkalujen kehittämiseksi.
- Kehitämme rakennusosapankin.

Uudenmaan liitto tukee kuntia konkreettisesti

Uudet pilotit vievät kiertotalousosaamista Euroopan huipulle

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Uudenmaan
kiertotalouslaakso

Kuntatuki ja alueellinen kotipesä

Alueelliset kotipesät (Uusimaa ja Pirkanmaa) auttavat kuntia tunnistamaan kiertotaloustoimia, tarjoavat valmennusta Green Deal -sitoumusten laadintaan ja toteutukseen sekä jakavat työkaluja ja hyviä käytäntöjä. Strateginen tuki ja ohjaaminen.

Pilotti 1: Rakennusosapankki

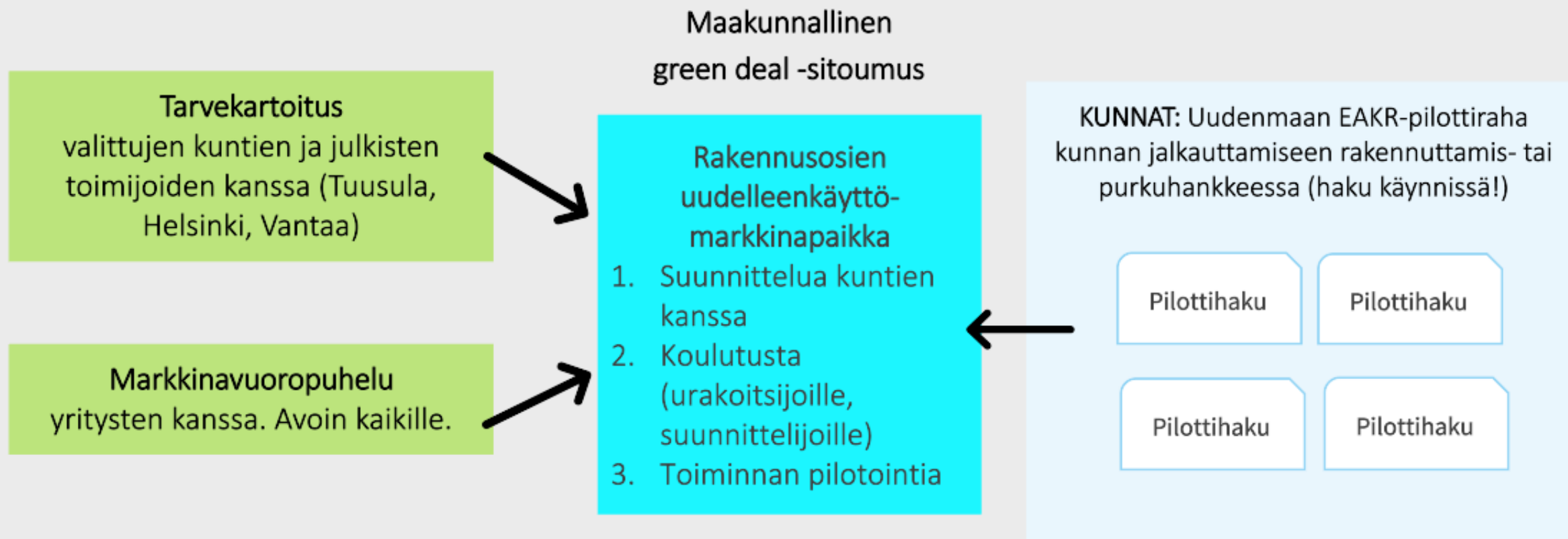
- Kehitetään rakennusosien uudelleenkäytön markkinapaikka
- Liiketoimintamallin pohjana varastotoiminnasta kauppapaikaksi julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä.
- Tavoitteena toiminnan kannattavuus pilotin jälkeen.
- Kilpailutettu toimija Spolia Oy, kehittämistyö käynnissä

Pilotti 2: Maamassafoorumi

- Rakennetaan maakunnallinen massakoordinaation toimintamalli.
- Käynnistetään yhteistyöfoorumi, joka yhdistää kuntia, yrityksiä ja sidosryhmiä maamassojen tehokkaaseen hallintaan
- Toiminta käynnistynyt 5/2025

Green deal –sitoumuksen toimeenpano KOPPI-hankkeen avulla

Pilotti 1. Rakennusosien uudelleenkäyttömarkkinapaikka

Uudenmaan EAKR haku 25.8.–29.9.2025

Hakuinfojen ajankohdat ja aiheet

Maanantai 25.8. klo 14–16

Maakuntien liittojen EAKR-rahoitus ja hakujen painopisteet

Tiistai 26.8. klo 13.30–16

Hankkeen vaikuttavuus ja kustannukset

Keskiviikko 27.8. klo 13.30–16

Hyvä hankehakemus, hakemuksen täyttäminen EURA 2021 -järjestelmässä

[HAKUINFO: Hämeen, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen liittojen EAKR-haku ja Uudenmaan kiertotalouden kertakorvaushankkeiden erillishaku 25.8.–29.9.2025 | Rakennerahastot](#)

Haussa haetaan kiertotalouteen liittyviä kokeilu- ja pilotointihankkeita, joiden tulee tuottaa ohjelman indikaattoreita:

- NR01 Verkostojen ja innovaatioekosysteemien kehittämät innovaatiot, tuotteet ja palvelut ja
- NR11 Kiertotaloutta tai korkean jalostusasteen biotaloutta edistävät demonstraatiot,

Lisätietoja

Uudenmaan liiton asiantuntijoiden yhteinen sähköpostiosoite: [eakr\(at\)uudenmaanliitto.fi](mailto:eakr(at)uudenmaanliitto.fi)

Hanna Laaksonen, johtava rahoitusasiantuntija, Uudenmaan liitto, p. 040 574 8930 (erityisesti Uudenmaan maakunnalliset painotukset)

Antti Taronen, erityisasiantuntija, Uudenmaan liitto, p. 040 507 9998

Ville Pernaa, erityisasiantuntija, Uudenmaan liitto, p. 040 773 4404

Kiertotalouden green deal: 23 valmista sitoumusta

Tilanne kesäkuussa 2025

nolla_E

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION

AFRY
ÄF PÖYRY

TAMPERE

NOKIAN
KAUPUNKI

Väylävirasto
Trafikledsverket

KUOPIO

CLEANTECH OF TOMORROW

Metsä

KESKI-SUOMEN LIITTO

BOREALIS

SKANSKA

A-INSINÖÖRIT

SWECO

YLVA

vantaan
energia

FY
RA

PORVOO

BORGÅ

Sitoumukset saatavilla: sitoumus2050.fi/kiertotalouden-green-deal-sitoumukset#

Kiitos!

Uudenmaan liitto
Nylands förbund